

W
344 2

LIJKREDE

OP

MGR. CORNELIS BROERE,

BEREKAMERHEER VAN Z. H. PAUS PIUS IX, KANUNNIK VAN DE KATHEDRALE KERK
VAN HAARLEM, HOOGLEERAAR AAN HET SEMINARIE TE WARMOND EN
RIDDER DER ORDE VAN DEN NEDERLANDSCHEN LEEUW,

GEHOUDEN IN DE ST. KATHARINA-KERK

TE

AMSTERDAM,

den 22 Januarij 1861,

DOOR

J. A. VAN DEN AKKER,

R. K. PRIESTER.

DERDE DRUK.

Amsterdam,

C. L. VAN LANGENHUYSEN.

1861.

W
344

Bibliotheek
KINDERBROEDERS
WEERT.

Wij staan toe dat de *Lijkrede op Mgr. Cornelis Broere*, Eere-
kamerheer van Z. H. Paus Pius IX, Kanunnik van de Kathedrale
Kerk van Haarlem, Hoogleeraar aan het Seminarie te Warmond en
Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, door J. A. VAN
DEN AKKER, door den druk verspreid worde.

Amsterdam,
27 Januarij 1861.

J. BRINKMAN,
Kan. en Boekenkeurder.

AAN DEN ZEER EERWAARDIGEN HEER

H. VAN LEUNEN,

PASTOOR DER PAROCHIE VAN DE H. KATHARINA

TE AMSTERDAM,

AAN ALLE LEERLINGEN EN VEREERDERS VAN DEN ONVERGETELIJKEN

BROERE, WORDT DEZE ZWAKKE HULDE AAN ZIJNE ROEMRIJKE

NAGEDACHTENIS DOOR EENEN DANKBAREN LEERLING

AANGEBODEN.

Honora matrem tuam.
Eer uwe moeder.
Exod. XX, 12.

*Hoog Eerwaardige en Zeer Eerwaardige Heeren,
Bemide Geloovigen,*

Wij vieren heden op plegtige wijze de nagedachtenis van een der voortreffelijkste mannen van Nederland, die onverdeeld aan zijne Moeder de H. Kerk toebehoorde, omdat hij haar echte zoon, haar edel sieraad en haar ijverige dienaar was. Het is niet noodig de waardigheden op te sommen, waarmee het hoogste gezag in de Kerk en in den Staat hem heeft willen vereeren; ik behoef alleen den naam van Broere te noemen, om u allen met diepen eerbied voor hem te vervullen en u te overtuigen, dat ik meer gevaar loop van te weinig dan van te veel lof aan zijne nagedachtenis te brengen. Doch hoe durf ik het wagen in het midden van Nederlands hoofdstad eene lijkrede te gaan houden op den helaas! te vroeg ontslapen man, die door alle Katholieken van ons vaderland bemind en door al zijne geleerden vereerd werd? Het is een waagstuk, ik wil het volmondig erkennen, om dit

te ondernemen ten aanhoore van eene zoo achtbare priester-schaar, die door waardigheid, hooge deugd en geleerdheid uitmunt, en voor een zoo uitgelezen gehoor, als hier om deze lijkbaar vereenigd is; maar toch zult gij het gedoogen, M. G., dat een leerling aan zijnen dierbaren leermeester, dat een priester van deze stad en uit deze parochie, zijne hulde, hoe zwak dan ook, brenge aan den onvergetelijken Broere, die Amsterdammer van geboorte en een kind van St. Katharina's gemeente was! Maar hij is de mijne! zoo roept de Katholieke Kerk in Nederland mij toe; en ik ben er zoo verre af om aan die geliefde Moeder hare teedere regten op onzen dierbaren Broere te betwisten, dat ik veeleer wil gaan aantoonen, op welk eene bijzondere wijze hij aan die Kerk toebehoorde. De R. K. Kerk in Nederland toch is zijne Moeder, want zij heeft hem voortgebragt, zij haar glansrijke beeldtenis in hem afgedrukt, zij heeft zijne onafgebrokene liefde voor zich gewonnen. En Broere, van zijnen kant, heeft die Kerk als zijne moeder vereerd, want hij heeft hare vruchtdragende kracht op zijn grooten geest laten werken, hij heeft de edele wezens-trekken dier moeder in zich opgenomen en zijne onverdeelde liefde aan haar toegewijd, en zoo heeft hij jegens die teedere moeder het goddelijk gebod vervuld: eer uwe moeder.

Ik mag u thans in weinig woorden den geheel en inhoud en de verdeeling mijner rede opgeven.

De R. K. Kerk in Nederland was de moeder van Broere; want Broere was I. haar echte zoon, II. haar edel sieraad en III. haar ijverige dienaar.

I. De vrouw, aan wie wij onze geboorte verschuldigd zijn, is onze moeder; maar meer nog werd zij dit door de goede op-

voeding, die zij ons schonk. Het is echter de moeder niet alleen, die, geholpen door den echtgenoot, hare kinderen opvoedt; want de geheele omgeving, waarin het kind leeft, de maatschappij met al de begrippen, die haar beheerschen, en met al de gevoelens, die haar bezielen, oefent eene bijna onweerstaanbare opvoedingskracht op het kind uit; en daarom wordt ook de maatschappij te regt eene moeder genoemd. Die maatschappij is, overeenkomstig de verschillende volken, waaruit zij bestaat, in verschillende afdeelingen gesplitst, die allen door hare bijzondere eigenschappen zich van elkander onderscheiden. Maar boven al die afdeelingen uit verheft zich eene bovennatuurlijke maatschappij, die, omdat zij zuiver godsdienstig is, Kerk wordt genoemd; die den naam draagt van algemeen of Katholiek, daar zij bestemd en geschikt is om alle volken in haren schoot op te nemen; en die, daar Rome haar middelpunt is, de R. K. Kerk genoemd wordt. Die Kerk, de maagdelijke maar toch vruchtdragende Bruid van J. C., wordt door de goddelijke kracht, die in haar gelegd is, de moeder van verschillende volken, omdat zij hun, die zich onder het zachte juk harer liefde buigen, het bovennatuurlijke leven geeft. Zij echter eerbiedigt de verschillende eigenaardigheden der volken, neemt alleen het kwade van hen weg, maar bewaart, heiligt, kweekt en vermeerderd het goede, wat zij in den volksaard aantreft.

Hoe meer nu iemand den invloed ondergaat van de maatschappij en van de kerk, waaruit hij voortspoot en waarin hij werd opgevoed, des te meer moet hij een zoon van die maatschappij en van die kerk genoemd worden. Onze Broere heeft, zooals wij gaan aantoonen, den vollen invloed ondergaan van de R. K. Kerk en van de maatschappij in Neder-

land; hij moet dan ook met het volste regt den naam dragen van zoon der R. K. Kerk in Nederland.

In een zijner hooggeroemde geschriften, waarin hij als Nederlander tot Nederlanders spreken wil, zegt hij: »dat zijn »zeker niet aanzienlijk, maar toch eerlijk geslacht reeds vóór »de dagen der hervorming, in de provincie Utrecht, van zijn »eigen voorvaderlijk erf leefde." 1)

In het begin dezer eeuw werd hij in de stad onzer inwoning geboren uit dat geslacht, dat, daar het niet tot de aanzienlijken in den lande behoorde, wel niet had behoeven te deelen in het lot van zoovele oudadellijke Katholieke geslachten, die, om hunne trouw aan het voorvaderlijke geloof, hunne toevlugt tot den landbouw en de veeteelt moesten nemen, maar dat toch, gedurende de drie eeuwen van verdrukking, aan den vaderlandschen grond en aan de Katholieke Kerk getrouw bleef. Broere dan, uit zulk een geslacht gesproten, heeft het Nederlandsche karakter, geheiligd als het was in de Katholieke Kerk, door zijne geboorte en opvoeding in zijnen grooten geest opgenomen.

De goede God had zijne ziel met de edelste gaven verrijkt, en reeds lang voordat deze gaven tot eenige ontwikkeling konden komen, had Hij haar door de Katholieke Kerk tot eene bovennatuurlijke waarde verheven, toen in het H. Sacrament des Doopsels de goddelijke deugden van geloof, hoop en liefde haar werden ingestort. De gemeente van de H. Katharina mag er zich op beroemen dat in hare kerk aan dat uitgelezen kind het H. Doopsel werd toegediend, dat het daar het eerste onderwijs in de H. Godsdienst genoot, daar

---

1) Een bezadigd woord enz., bl. 3.

ook voor de eerste maal de H. Communie mogt ontvangen. Een echt Katholieke Nederlander, Mgr. van Bommel, aan wien onze Broere op eene bijzondere wijze gedurende zijn geheel leven gehecht bleef, heeft naderhand aan zijne godsdienstige en wetenschappelijke ontwikkeling met de schoonste gevolgen gearbeid. Zien wij onzen geliefden leermeester in lateren tijd als Leeraar en Professor aan onze beide Seminariën werkzaam, dan moeten wij niet onopgemerkt laten dat hij daar leefde te midden van de edelste leden onzer Katholieke Priesterschap en te midden der Seminariejeugd, die gij ongetwijfeld als het schoone en geurige bloemperk van de Katholieke Kerk in Nederland zult willen begroeten. Beschouwt hem in zijne vriendschappelijke betrekkingen met die edele Katholieken, die de waarheid en de deugd beminden, die er zich eene buitengewone eer in stelden met hem niet alleen in kennis, maar ook in vriendschap te geraken; let verder op den ijver, waarmede hij zijne wakende blikken vestigde op allen vooruitgang in godsvrucht, wetenschap en kunst, waarover ons vaderland zich mogt verheugen; herinnert u daarbij dat de groote geest van onzen geliefden meester, zoo gevoelig voor al het edele en verhevene, er onafgebroken naar dorste, om zich te laven met alles wat waar, schoon en goed was; dan zult gij met mij de volle overtuiging verkregen hebben, dat al het goede, wat in de edelste leden der Katholieke Kerk van Nederland wordt gevonden, van alle zijden in zijnen grooten en toegankelijken geest zamenvloede en zich met dien geest vereenzelvigde; maar dan ook zult gij het luide moeten erkennen dat onze onvergetelijke Broere een Nederlander en Katholiek bij uitnemendheid, dat hij, in één woord, een echte zoon van de Katholieke Kerk in Nederland was.

De glansen dier Kerk vloeiden om zijn hoofd zamen, en de glorie der moeder werd de glorie van haren zoon. Maar wederkeerig was ook de roem van den zoon eene eerekroon voor de moeder; en daarom ga ik nu, in het tweede deel mijner rede, onzen Broere schetsen als *het edele sieraad der Katholieke Kerk in Nederland*.

II. Geene maatschappij kan iemand als haar sieraad erkennen, zoo zij in hem niet de afstraling harer schoone eigenschappen aanschouwt en vereert. De Katholieke Nederlanders zullen ook dan alleen onzen hooggeschatten leermeester als hun sieraad mogen roemen, wanneer zij in hem de schoone eigenschappen van het Katholieke Nederlandsche volk zullen bewonderen en prijzen. Ik moet dan, om Broere als een sieraad der Katholieke Kerk in Nederland te schetsen, u eerst de eigenschappen van ons volk en vooral van onze Katholieken beschrijven. Ik kan dit doen met de grootsche trekken, waarmede de pen van Broere zelven dit gedaan heeft. In een zijner jongste geschriften zegt hij over ons volk in het algemeen: »Drie groote, drie zeer van elkander verschillende volken in »zonderheid, deelen ons als magtige naburen van hunnen geest »mede. De Nederlanders hebben iets van de diepte en gemoe- »delijkheid der Duitschers, iets van de meerdere maatschap- »pelijkheid en klare logica der Franschen, iets van den nut- »zoekenden praktischen, positieven geest der Engelschen, en »desniettemin hebben zij geen halfslagtigen of gemengden, »maar zeer eigen aard, zijn zij en blijven zij Nederlanders.»¹⁾

En in een vroeger geschrift²⁾ zegt hij van onze Katholieken in het bijzonder: »Door eene lange verdrukking is

---

1) Kath. XXXV, bl. 335. 2) Een bezadigd woord enz., bl. 60.

»het godsdienstig leven in hen gezuiverd en verhoogd; zijn
 »zij zoo gehecht geworden aan hun voorvaderlijk geloof,
 »hebben zij die stiptheid verkregen in de volbrenging hun-
 »ner godsdienstige, zedelijke en burgerlijke pligten, waar-
 »door zij het voorbeeld zijn geworden voor de Katholie-
 »ken van andere landen; is hun .....een diep bewustzijn
 »eigen geworden dat hunne zaak de regte is, en zeker zal
 »verwinnen, gepaard met een geduld, eene inschikkelijkheid
 »en zachtzinnigheid die aan sommigen lafheid toeschijnt ....
 »In de toen gevormde godsdienstigheid der Katholieken is de
 »wezenlijke en waarachtige oorzaak van hetgeen zij thans zijn.»

Vatten wij in het kort deze tweevoudige beschrijving te zamen, dan zal hij, dien men het sieraad onzer Kerk wil noemen, een groot verstand moeten zijn, dat door de godsdienst wordt voorgelicht en opgevoerd; hij zal een hart moeten hebben, dat gemoedelijk en eenvoudig is, en eenen wil, die met de zachte en alverwinnende kracht der liefde, zonder aarzelen en met de kalmte van het goede regt onophoudelijk voorwaarts streeft. Die eigenschappen van het Katholieke Nederlandsche volk zie ik in onzen Broere uitstralen.

Ik ga hem noemen met een naam, die dikwijls in de overdrijving der lofspraken, maar zelden in het volle bewustzijn der waarheid aan iemand wordt geschonken: Broere was een genie. Wat is een genie? Een genie is een geest, die verwijderde betrekkingen inziet en ontdekt, die het gevondene weer in eene hoogere eenheid vereenigt, die het vele in het eene zamenvat.

Maar Broere was een Christelijk genie. De rede en de openbaring, hoe van elkander onderscheiden, kunnen, omdat zij beiden van een en denzelfden God voortkomen, niet met elkander in strijd zijn; maar de openbaring verlicht en ver-

heft de rede. De christelijke wijsgeer, die zich soms schijnbaar, ter wederlegging eener onchristelijke wijsbegeerte, buiten de openbaring beweegt, kan dan alleen de volle waarheid kennen en genieten, wanneer hij zich door het licht der onbedriegelijke goddelijke openbaring laat bestralen. Zoo deed Broere. Het grondgeheim van ons H. Geloof, de aanbiddelijke Drieëenheid was in den grooten geest van onzen Broere de heldere zon, die door de geheimzinnige nevelen des geloofs hare verlichtende stralen over de geestelijke en stoffelijke wereld en over de geschiedenis uitgoot, — het levend middelpunt, oorzaak, toonbeeld en doel van al wat bestaat, — de eeuwige schoonheid, wier afstraling in al het eindige schoon van de natuur en van de kunst, naar hare eenheid en verscheidenheid, moest worden aanschouwd en genoten. Hoe menigmaal zaten wij, in heilige verrukking om zijn leergestoelte geschaard, hem na te staren, wanneer hij als een arend opsteeg, zich boven de aarde verhief en met de blikken van zijn geloovigen geest de geheele wereld overschouwde, hare betrekkingen ontdekte en die weder in eene hoogere eenheid zamenvatte? Het waren geene afgetrokkene bespiegelingen, maar levende waarheden, in wier glansrijk schoon het nog ongeoeffende oog van den leerling niet altijd vermogt te staren. En vroegen wij dan, na weinige uren, eenige verklaring over zijne verhevene bespiegelingen, dan was die geest, zich zelve als onbewust van zijne hooge vlugt, in zijne verhevene eenvoudigheid verwonderd dat ook zijne kinderen, zoo toch noemde hij ons, niet altijd begrepen wat voor hem toch zoo duidelijk was.

Bestreed hij de dwaling, en ach! dit moet in den tegenwoordigen tijd geschieden bij iedere schrede, die men zet op

den weg der godsdienstige wetenschap, dan deed die verdraagzame en gemoedelijke Katholiek het met eene duidelijkheid, die het begin der afwijking aanwees, en met een medelijden, dat ons somtijds tot schreijens toe bewoog. Ach! Mijne kinderen, zoo zeide hij dan dikwijls, eene oogenschijnlijk kleine afwijking in het stellen van beginselen voert tot eene onbegrijpelijke dwaling. Zoo sprak hij, en uit dien toon kunt gij reeds ontwaren dat hij zich niet te vrede stelde om van zijn leergestoelte af tot ons in verhevene woorden te spreken; neen! bijna geen dag ging er voorbij, of hij kwam zich in ons midden nederzetten, als ware hij een van de onzen; wij wandelden en redekavelden met hem door de lommerrijke lanen en de boschrijke omgeving van het oude Hageveld, in een digten kring om hem zamengedrongen; en dan, in die meer vertrouwelijke gesprekken, op die wijsgeerige wandelingen, waren wij menigmaal getuigen van de innige liefde, die hij zijn vaderland en deze stad toedroeg, en van de vreugdevolle opoffering, waarmede hij zijne edelste krachten aan het heil der Katholieke Kerk in Nederland toewijdde. Ik moet mij losscheuren van die zoete herinneringen, welke in het hart van honderde priesters voortleven, maar van welke ik moest gewagen, om u aan te toonen, hoe zeer de gemoedelijkheid en de eenvoudigheid van den Nederlandschen volksaard in onzen dierbaren leermeester uitschitterden.

Mag ik u nog uit de vele bewijzen, die ik zou kunnen aanhalen voor de zachte en alverwinnende kracht zijner liefde en voor het volle vertrouwen, dat hij had op het regt der Kerk, op een enkele uwe aandacht vestigen; ik vermeld dan zijne eigene woorden, die hij in het veel bewogen jaar 1855 aan zijne welgezinde Protestantsche landgenooten schreef: »Gij

»kunt ons niet verdelgen, zoo zeide hij, omdat wij op dezen
 »grond gewonnen en geboren zijn; omdat ook wij dien dier-
 »baren grond met ons zweet hebben vruchtbaar gemaakt en
 »met ons bloed verdedigd; omdat wij aan de moederlijke borst
 »dezelfde taal hebben leeren spreken die gij spreekt, dezelfde
 »neigingen van geest en hart hebben ingezogen, en hetzelfde
 »leven leeren beminnen; met een woord, omdat wij Neder-
 »landers, wij uwe broeders zijn!" 1)

Broere wat zijt gij groot! en wat zijt gij beminnelijk in al
 uwe grootheid! Tot u mag onze Moeder de H. Kerk in Ne-
 derland zeggen wat eenmaal de H. Paulus aan zijne beminde
 Philippensers schreef: »gij zijt mijne vreugde en mijne kroon;" 2)
 gij hebt uwe moeder vereerd, gij zijt een van hare schoonste
 sieraden geweest.

Die eer echter, welke hij aan zijne moeder bragt, bestond
 niet alleen in de glorie, waarmede zijne glansen haar om-
 straalden, maar ook in de diensten, welke hij haar bewees.

*Broere was haar ijverige dienaar; zietdaar den inhoud van
 het derde deel mijner rede.*

III. De groote mannen zijn de voorname zonen en de edele
 sieraden van de maatschappij, die hen voortbragt, omdat zij
 meer dan anderen den invloed dier maatschappij hebben on-
 dergaan en daardoor ook meer hare schoone kenteekenen uit-
 drukken; maar wederkeerig oefenen ook zij door hunne voor-
 treffelijke diensten een magtigen invloed op die maatschappij
 uit. De groote man dan, wier roemrijke nagedachtenis wij
 heden vieren, die een der edelste zonen, eene der glansrijk-
 ste uitdrukkingen en daardoor eene der schoonste sieraden van

---

1) Een Bezadigd woord enz., bl. 58. 2) Philipp. IV, 1.

de Kath. Kerk was, heeft ook door zijne ijverige dienst eenen magtigen invloed op haar uitgeoefend.

Broere heeft ruim dertig jaren gearbeid aan de wetenschappelijke en godsdienstige opleiding dier jongelingschap, van welke het grootste gedeelte de priesterlijke waardigheid in ons vaderland zou bekleeden. Ruim twintig jaren was hij aan zijn geliefd Seminarie Hageveld als Leeraar, bijna tien jaren aan het eerbiedwaardig Seminarie van Warmond als Hoogleeraar verbonden.

De goede God had er blijkbaar zijn behagen in genomen, om in Broere al die bovennatuurlijke en natuurlijke gaven te vereenigen, welke de godsdienstig en wetenschappelijk opgevoede jongelingen met zacht geweld aantrekken. De hooge vlugt van zijnen geest was vereenigd met eene allerkin-derlijkste eenvoudigheid; zijne innige en teedere godsvrucht gaf aan al zijne gedachten en gewaarwordingen eene hooge wijding; het fijne gevoel voor alles, wat schoon en edel is, straalde u toe uit den opslag zijner oogen, uit al zijne gebaren, uit geheel zijne houding, het sprak zich uit in ieder woord, dat van zijne lippen vloede, en zelfs in den toon der stem; zijn schoonheidszin verrukte ieder, waar hij zich ook openbaarde, hetzij in de letterkunde, waarin weinigen hem evenaarden, welligt niemand hem overtrof, hetzij in de dichtkunst, die hem zóó bezielde, dat ook zijne afgetrokkenste bespiegelingen in den gloed van een altijd jeugdig leven niet alleen het verstand, maar ook de verbeelding aangrepen. Beschouwt hem ook in het genot en in de gedeeltelijke beoefening van die edele kunsten, waardoor het gevoel van schoonheid zich in verwen uitdrukt, of zich in voortreffelijke beelden en schoone gebouwen openbaart; dan rijst voor uwe oogen de groote geest

op, die een magtigen en onweerstaanbaren invloed uitoefende op zijne leerlingen, op zijne medeleeraren en op allen, die ooit het geluk van zijnen omgang genieten mogten. Die bezielende en veredelende kracht heeft gewerkt op die honderde priesters, die eenmaal zijne leerlingen waren, van wie thans velen aan onze Seminariën, de voetstappen van Broere drukkende, aan hunne kweekelingen eene opleiding trachten te geven, zooals zij zelve ontvingen; van wie nog meerderen in deze stad, in dit Bisdom en in andere Bisdommen van Nederland, aan het heil van duizende geloovigen arbeiden, tot glorie van die Kerk, van welke onze onvergetelijke Broere door deze invloedrijke kracht een der werkzaamste en vermogendste dienaren was.

De nederigheid, het eigenaardig kenteeken van onzen leermeester, zou hem bijna tot dezen werkkring hebben bepaald, die, hoe uitgebreid hij zich ook aan onze oogen voordoet, toch nog al te beperkt voor onzen Broere zou geweest zijn. Een priester echter, op wiens geboorte en eerste opvoeding ook deze stad bogen mag, die in zijn wijdberoemden kloosternaam den H. Bernardus vereert, heeft door zijne opwekkende woorden den diepen geleerde tot het schrijven aangedreven, toen hij hem zeide: »Broere, gij moogt uwe talenten niet binnen de »muren van het Seminarie verbergen; God heeft ze u geschonken om voor de Kerk van Nederland te werken; uwe »Moeder roept uwe hulp in; neem dan de pen op en schenk »haar de edele krachten van uwen geest." Van dien stond af, dien wij eenen immer gedenkwaardigen mogen noemen, stroomden de verhevene bespiegelingen van zijn verstand en de godvruchtige gevoelens van zijn hart in tal van geschriften over Nederland uit; van dien tijd af moesten de tegenstrevers

der waarheid het ondervinden, dat, waar Broere de pen opnam, om hen te bestrijden, zij ook zeker van hunne nederlaag konden zijn; en toen hij, bij de invoering der Kerkelijke Hierarchie in deze gewesten, de opgezweepte driften van velen onzer Onkatholieke landgenooten met zijn »*Bezadigd woord*» ging bezweren, kon Nederland zich overtuigd houden dat het weldra door den Nederlandschen Broere tot zijne gewone bezadigdheid zou zijn teruggebragt.

Die geschriften van zijne hand, — zij zullen blijven bestaan — niet alleen als eene gedenkzuil, maar als een bolwerk, dat door een der ijverigste dienaren der K. Kerk in Nederland voor haar werd opgeworpen.

Die Broere is niet meer! Na een leven van zeven en vijftig jaren, veel te kort voor onze beminrende harten, veel te lang misschien voor die ziel, die naar de volle aanschouwing der eeuwige waarheid en naar het volle bezit en genot van het oneindige schoon en goed haakte, is hij door God uit ons midden weggenomen.

Ginds waar het Seminarie van Warmond zijne breede schaduwen over een landelijk kerkhof uitspreidt, daar rust in de eenzame aarde de zwijgende asch van onzen geliefden leermeester. Hier, om deze lijkbaar heeft eene rij van dankbare priesters zich met eene talrijke schaar van geloovigen vereenigd, om aan den vereerden priester, den echten zoon, het edel sieraad, den ijverigen dienaar der Kath. Kerk in Nederland, den grooten Amsterdammer eene godsdienstige hulde te brengen. Maar zijn onsterfelijke geest! O! zijn voorbeeldig en heilig priesterlijk leven geeft ons de zoete verzekering dat hij in de liefde Gods deze wereld heeft verlaten; en in de vervoering onzer liefde zouden wij hem reeds als een zaligen

hemelling willen prijzen. Maar toen een zijner veelvuldige vrienden hem op zijn sterfbed zeide: Professor, welk een genot zal het voor u zijn, wanneer gij in den Hemel de volle waarheid uwer verhevene bespiegelingen zult aanschouwen! toen antwoordde de groote man met een woord, dat van zijne nederigheid getuigde, maar dat tegelijk eene bede om onze voorspraak was: »Ik zal daar nog zoo spoedig niet komen.» Ach! indien het eens waar was, dat ook hij nog in het vagevuur moest lijden! Geliefde Broere! wij blijven voor u bidden.

Goede zoon van de H. Kerk, gij zult leven in dat land der zaligheid, dat de Heer onze God beloofd heeft aan de kinderen die hunne moeder eeren. Maar leven zult gij ook in ons gezegend vaderland. Een moeder kan haren zoon, en de Kerk in Nederland kan haren Broere niet vergeten! Aan u te denken, van u te spreken, uw naam en grootheid aan het nageslacht te vermelden, dat zal de lust zijn van onze dankbare harten; maar, geliefde leermeester, moge ook uw geest in uwe leerlingen, in uwe vrienden en in al de kinderen der Kerk blijven voortleven!

Een stem roept uit den hoogen hemel tot alle priesters van Nederland en tot alle kweekelingen van het Heiligdom, en het graf van onzen overledene, weldra vereerd met het gedenkteeken van de dankbaarheid der Katholieke Nederlanders, moge het woord herhalen: Kinderen, vereert uwe Moeder de H. Kerk, gelijk Broere het deed, opdat gij eeuwig en gelukkig moogt leven in het land dat de Heer uw God u geven zal. Amen.
